

הפרות פלסטיניות של "הסכם הביניים"

כללי

• אנו מתייחסים להפרות הרשות הפלסטינית המייצגות מדיניות מכוונת של מעשה או מחדל, להבדיל מהפרות מעשה ידי בודדים שאינן מייצגות מדיניות.

• ההפרות מכסות מגוון תחומים -

* בטחוני

* מדיני

* אזרחי

* משפטי

* כלכלי

ההפרות - רקע ואיפיון

• מאחורי ההפרות מיגוון גורמים ומניעים :

- * רצון לצבור ולהפגין סמכויות וכוח בשטח (כגון - חריגות בגודל המשטרה הפלסטינית, פעילות בטחונית באזור C וכו').
- * רצון לקבוע עובדות ולהציב סמלים ריבוניים לקראת שלב הסדר הקבע (כגון - ש"ת דהניה, ירושלים, יחסי חוץ וכו').
- * ביטוי לערכים ועקרונות בסיסיים שאינם עולים בקנה אחד עם ההסכם (כגון - הימנעות מהסגרה, אי-הוצאת "מאחרים" וכו').
- * מניעים פוליטיים פנימיים (כגון - שחרור עצורי אופוזיציה המבוקשים בגין טרור וכו').
- * פרשנות שונה של ההסכם (כגון - מחלוקת בענין חלוקת הסמכויות לבטחון וסדר ציבורי באזור B).
- * אי - הכרה מספקת של ההסכם (כגון - אי הבנת היקף סמכויות אזרחיות ביחס לישראלים באזור C).
- * חיכוך וקשיי ישום בשטח (כגון - תנועת שוטרים בין אזורים שונים).
- * אזלת יד והתרשלות (כגון - אי ביצוע איסוף כלי נשק).
- * תגובה (אמיתית או כתרופ) למה שנראה לפלסטינים כהפרות מצד ישראל (כגון - אי השלמת ההערכות המתחייבת מול הקו באזח"ע כתגובה לסגירת צומת נצרים).

ההפרות הפלסטיניות בתחום הבטחוני

ארועי ספטמבר '96

- ההנהגה הפלסטינית חיממה את המצב והציתה את המשבר בסוף ספטמבר '96 באופן יזום ומכוון. משהוצתה האש לא נרתמה ההנהגה הפלסטינית לכיבויה המיידית, ורק לאחר שהתפשטה וגבתה מחיר דמים יקר גיסתה לצמצם את היקפה, אך איבדה שליטה על מלוא האירועים וההתפתחויות בשטח.

- יתר על כן, שוטרים ואנשי בטחון פלסטיניים פתחו באש באופן יזום ומכוון לעבר כוחות צה"ל, הן במהלך הפרות הסדר והן במהלך נסיונות חילוץ נפגעים (קיים תיעוד בעניין). באירועים אלו נהרגו 15 חיילי צה"ל ונפצעו עשרות.

- הארועים החמורים לוו בהסתה פרועה בכלי התקשורת הרשמיים - בעיקר טלויזיה ורדיו - ובמסגדים, שהתסיסה את השטח וליבתה את האש.

- המדובר בחציית "קו אדום" ובפגיעה במהות ההסכם ע"י:

- ♦ הפניית הנשק המיועד לביסוס שליטת הרשות הפלסטינית ולמלחמה במתנגדי ההסכם ובגורמי הטרור כנגד-מטרות ישראליות.

- ♦ שימוש בכוח ובאלימות ככלי ליישוב סיכסוכים פוליטיים.

- ♦ פגיעה במרקם היחסים הבטחוניים ובתשתית האמון ההדדי החיוניים למימוש ההסכם.

ההפרות הפלסטיניות בתחום הבטחוני

-המשך-

לחימת הרשות הפלסטינית בטרור

- עד גל הפיגועים האחרון (סוף פברואר - ראשית מרץ) התנהגה הרשות הפלסטינית בתחום זה באורח שלא ענה על ההתחייבות שנטלה על עצמה ב"הסכם הביניים". מאז גל הפיגועים, הרשות הפלסטינית החלה בטיפול תקיף יותר בתופעת הטרור, תוך ביצוע פעילות נגד החמאס והג'יהאד האיסלאמי.
- בחודשים האחרונים ניכרת תחילת ירידה בהיקף הפעילות היזומה של הרשות הפלסטינית נגד ארגוני האופוזיציה, ובמיוחד הרפייה בלחץ על התשתית התומכת בטרור (מוסדות דת, חינוך, חברה ומימון). אולם לצד זאת, הרשות הפלסטינית ממשיכה לפעול בנחישות לסיכול פח"ע.
- הרשות הפלסטינית אינה ממצה את הדין עם אנשים שהיו מעורבים באופן פעיל במעשי טרור. חלקם זוכה ליחס רך ולתנאי מעצר משופרים ("מעצר פתוח") וחלקם אף משוחרר ממעצר. מאז פיגועי הטרור במרץ '96, אף חשוד/מבוקש לא הובא לדין והורשע. יתר על כן, רשימה של 200 שמות של חשודים הועברה לידי הפלסטינים בעבר, ולמרות זאת הרשות הפלסטינית לא נקטה נגדם צעדי חקירה או ענישה.

הפרות הפלסטיניות בתחום הבטחוני

-המשך-

- מעצר וחקירת אזרחים ישראלים ע"י המשטרה הפלסטינית - רובם המכריע ערבים ישראלים. מדובר במקרים בודדים בחודש (לעומת למעלה מ- 10 ארועים לחודש בעבר).
- עיכוב אזרחים ישראלים ע"י הרשות הפלסטינית - מרבית האירועים מסוג זה מתמקדים בהפרעה פלסטינית לחופש התנועה הישראלית. מדובר במקרים בודדים בחודש (ירידה לעומת קודם).
- תנועת ופעילות משטרה פלסטינית מחוץ לשטחי A ללא תיאום - מדובר בכ- 10 הפרות בחודש. גם תופעה זו במגמת ירידה (בעבר היו כ- 30 הפרות מסוג זה בחודש).
- הפרעה לפעילות כוחותינו - נמשכת ההפרעה לפעילות כוחותינו (מקרים בודדים), במיוחד בכפר דרום ובמואסי ובאזור המעגנות שבאזח"ע. בחלק מן המקרים מדובר בתוצאה של פרשנות שונה של ההסכם ביחס לחלוקת הסמכויות הבטחוניות בין ישראל לרשות הפלסטינית.
- פעילות לא מספקת במניעת הסתננויות לשטחנו ב"קו הירוק" באזח"ע - הפרה מתמשכת שטרם באה על תיקונה. לא נעשה כל ניסיון למנוע הסתננויות בקרבת עמדות המשטרה הפלסטיניות.

הפרות פלסטיניות בתחום הבטחוני

-המשך-

- **חריגה בהיקף המשטרה הפלסטינית** - בתחום זה קיימת חריגה כוללת ומתמשכת. עפ"י הערכות פועלים כ - 10,000 שוטרים פלסטינים ללא שקיבלו אישור ישראלי כנדרש בהסכם, שחלקם אף נושא נשק.
- **איסוף ורישוי נשק בשטחי הרשות הפלסטינית** - הרשות הפלסטינית אינה פועלת באופן מספק לאיסוף הנשק הלא חוקי שבתחומה. יתר על כן, תפוצת הנשק הלא חוקי גברה, ובמהלך המשבר האחרון המשטרה הפלסטינית אף העבירה נשק לאזרחים.
- **ניצול לרעה של מעמד ה - V.I.P** - הרשות הפלסטינית מפרה הסכמות שהושגו בענין זה:
 - ◆ האח"מים ומאבטחיהם נושאים נשק באופן בלתי חוקי, בעת כניסתם לישראל.
 - ◆ לא הוחזרו תעודות אח"מ של אישים שהפסיקו למלא תפקידים רשמיים.
 - ◆ תופעות של התנהגות פרועה של אח"מים במעברים פנימיים ובינלאומיים כלפי כוחות בטחון וצה"ל המוצבים בהם.
 - ◆ הברחת מנועי כניסה, מבוקשים ונשק ע"י מחזיקי תעודת VIP בכלי רכבם.
- **פעילות הסתה נגד ישראל** - הרשות הפלסטינית אינה פועלת להפסקת פעילות הסתה נגד ישראל. ההסתה מתבצעת באמצעות כלי התקשורת, כגון "רדיו פלסטין" והטלוויזיה הפלסטינית. הרשות הפלסטינית אף עומדת מאחורי הפגנות אלימות נגד מדיניות סלילת כבישים עוקפים ע"י צה"ל, תוך השתתפות בכירי רש"פ.
- **פתיחת מבנים אטומים באזור B** - הרשות הפלסטינית מתייחסת לסוגייה זו כנוגעת לתחום האזרחי (תכנון ובנייה) שבו הסמכויות בידיה ולכן מסירה אטימות ללא אישור של גורמי הבטחון הישראליים.

הפרות פלסטיניות בתחום המדיני

- **הפרות מדיניות מתמשכות** - מאופיינות בנסיונות הרשות הפלסטינית להשיג סממני ריבונות מעבר למותר לה בהסכם ו"לקבוע עובדות" לקראת שלב הסדר הקבע.
- **חריגות בתחום יחסי החוץ** -
 - ◆ התימת הסכמים עם מדינות זרות (תעופה, הסברה, תקשורת, הסכמי דואר וכו').
 - ◆ פעילות נציגי אש"ף במדינות זרות כנציגי הרשות הפלסטינית (כגון: ירדן, מצרים, סעודיה, קפריסין טורקיה יוון וגינאה).
 - ◆ פעילות הנציגויות הזרות בשטחי הרשות הפלסטינית כנציגויות דיפלומטיות לכל דבר.
 - ◆ נסיון להקנות לאש"ף מעמד של מדינה בארגונים בינ"ל (האיגוד הבין-פרלמנטרי העולמי, איגוד הדואר העולמי וכו').
- **פעילות הרשות הפלסטינית במזרח ירושלים** - גורמי הרשות הפלסטינית משקיעים מאמץ בביסוס נוכחותם ומעמדם בירושלים, כולל פעילות לא חוקית של מנגנוני הבטחון הפלסטינים בירושלים. בהקשר זה:
 - ◆ הפעלת סמכויות אכיפה ע"י פקחים אזרחיים בעיקר בתחומי הדלק והמכס בתוך העיר.
 - ◆ מינוי פקידי חינוך של הרשות הפלסטינית, כממונים על מערכת החינוך במזרח ירושלים.
 - ◆ מינוי חסן טהבוב כ"שר" לזקף ולמקומות הקדושים בירושלים.
 - ◆ מינוי פייצל חוסייני ל"שר" (תחת כותרת "אחראי") לענייני ירושלים ברשות המבצעת.
 - ◆ הנפקת דרכונים פלסטינים לתושבי ירושלים.
 - ◆ פעילות מנגנוני הבטחון והמודיעין במזרח ירושלים וסביבותיה. פעילות זו מתמקדת באכיפת חוק וסדר ובעניינים בטחוניים - מודיעיניים, ובחלקה נושאת אופי אלים.

הפרות פלסטיניות בתחום המדיני

-המשך-

- **קביעת עובדות וחריגות בשדה התעופה דהנייה -**
 - ◆ המשך עבודות חד-צדדיות ללא אישור.
 - ◆ נחתמו הסכמי תעופה עם מדינות זרות.
- **סוגיית תיקון האמנה הפלסטינית -** הסוגיה שנויה במחלוקת - על פי העמדה הפלסטינית ההתחייבות לתיקון האמנה בוצעה.
- **סייענים -** הרשות הפלסטינית מתנכלת לסייענים לשעבר, על אף שהוענקה להם אזרחות ישראלית. במישור האזרחי, התנכלות זו באה לידי ביטוי בהחרמת סחורות והטלת מיסים שלא כחוק על אוכלוסיה זו בשטח C ובירושלים.
- **אי הוצאת מבקרים מאחרים מתחומי הרשות הפלסטינית -** הפלסטינים אינם מוציאים מהשטח את אותם מבקרים השוהים מעבר לתקופה המותרת להם בהסכם. ההערכה הנוכחית היא כי מדובר בכ- 30,000 מאחרים.
- **הנפקת דרכונים פלסטיניים על ידי שגרירויות אש"ף בחו"ל -** הפלסטינים סוטים מהוראות ההסכם בעניין הנפקת דרכונים.
- **שימוש במונחים -** הפלסטינים מכנים את המועצה הפלסטינית "המועצה הלאומית הפלסטינית" ואת הרשות המבצעת של המועצה "הרשות הלאומית המבצעת", בניגוד למונחים המופיעים ב"הסכם הביניים".

הפרות פלסטיניות בתחום האזרחי

◦ הפעלת סמכויות מטעם הרשות הפלסטינית בתחומים שלא הועברו לסמכותה באזור C:

◆ הפעלת פקחים אזרחיים באזור C מתוקף היתרים המונפקים ע"י הרשות הפלסטינית בניגוד להוראות ההסכם (כריתת עצים ביערות בשטח C, הקמת מחסומים לבדיקת מיכלי דלק והחרמת סחורות מחנויות ועסקים באזור C).

◆ הנפקת רשיונות בניה באזור C (סלילה וזיפות של דרכים חקלאיות ואחרות).

◆ ביצוע חפירות ארכיאולוגיות בשטח C (לאחרונה, ביצוע חפירה בארמונות החשמונאים בשטח יריחו).

◆ הפעלת משרדי המועצה הפלסטינית בשטח C.

הפרות פלסטיניות בתחום האזרחי

-המשך-

- הפעלת סמכויות מקרקעין באזח"ע בניגוד להסכם:
 - ◆ אי טיפול בבנייה בלתי חוקית לאורך צירי הרוחב ובשטחים צהובים, וכן הנפקת רשיונות בנייה באזורים בהם הבנייה אסורה.
 - ◆ פלישה לשטחים שבסמכות ישראל (כגון - במואסי).
- שימוש בתדרי תקשורת שלא הוקצו לרשות הפלסטינית - למשל
הפעלת ערוצי טלוויזיה בחיאן יונס ובראמאללה שלא הוקצו לשימוש הרשות הפלסטינית ובתדר רדיו ראמאללה.
- אי הפעלת מערך התיאום והקישור הפלסטיני מול הצד הישראלי
בצורה סדירה ותקינה - הדבר בא לידי ביטוי בולט בהמנעות פלסטינית מהפעלת מערך התיאום והקישור האזרחי מול הצד הישראלי במהלך העימותים האלימים מסוף ספטמבר 96.
- איכות הסביבה - הרשות הפלסטינית מפרה את הוראות ההסכם בנושא איכות הסביבה בביצוע הפעולות הבאות:
 - ◆ שפיכת פסולת והזרמת ביוב בשטח C (בעיקר באזורי בית לחם, רמאללה, יריתו ושכם) הדבר גורם למפגעים תברואתיים הגולשים ליישובים ישראלים ולישראל.
 - ◆ הזרמת ביוב באזורי רפיח וחיאן יונס לים.
 - ◆ אי-טיפול בגלישת אגני חמצון בשיחי עגילין, בית להיה ורפיח. הדבר גורם לזיהום הקרקע ובארות מים השייכים ליישובים הישראלים ולזיהום הים.
 - ◆ אי ביצוע סקר השפעות סביבתיות עבור תחנת קמת הממוקמת ליד ישוב ישראלי (נצר חזני) ועבור שדה התעופה בדהנייה.

אי יישום הנספח המשפטי של "הסכם הביניים"

- הרשות הפלסטינית טרם יישמה את הוראות הנספח המשפטי של ההסכם. כתוצאה, לא קיים שיתוף פעולה בסוגיות משפטיות כגון המצאת מסמכים, זימון עדים, העברת חשודים, יישום צווי הגבלה ושיתוף פעולה בחקירת חשודים.
- אין הוצאה לפועל של החלטות של בתי המשפט הישראליים וכתוצאה מכך לא מטופלת התופעה של אי-תשלום חובות של פרטים ועסקים פלסטינים לישראלים. חובות אלו מסתכמים בעשרות מיליוני ש"ח.
- הרשות הפלסטינית אינה מעבירה את דברי החקיקה של המועצה הפלסטינית לידיעת ישראל.
- הרשות הפלסטינית לא נענתה לבקשות העברה לידי ישראל של חשודים בפגיעה בישראלים.

הפרות פלסטיניות בתחום הכלכלי

- **מגבלות על פעילות סוחרים ישראלים בשטחי הרשות הפלסטינית** - הרשות הפלסטינית פרסמה תקנות שמשמעותן העיקרית היא שהחל מה - 1 בינואר 97' לא ניתן לסחור (ובעיקר לעסוק ביבוא) במוצרים לשטחי הרשות הפלסטינית מבלי לקבל מהרשות הפלסטינית רשיון ומבלי שתהיה כתובת קבועה בשטחי הרשות הפלסטינית (תקנה זו עומדת בסתירה להוראות הנספח הכלכלי בדבר סחר חופשי בין ישראל ושטחי הרשות הפלסטינית).
- **חובות למוסדות ישראלים** - הרשות הפלסטינית אינה פורעת חובות לתאגידים וחברות ישראליות (דוגמת "בזק", בתי חולים וחברת מקורות). סך החובות נאמד בכ - 59 מיליון ש"ח.
- **גניבת מכוניות בישראל והעברתן לשטחי הרשות הפלסטינית** - הרשות הפלסטינית אינה אוכפת החזרת מכוניות גנובות בישראל (נרשמו מקרים שניתן למכוניות הגנובות מישראל מס' רישוי פלסטיני).
- **אחריות לפיצוי נפגעי תאונות דרכים** - הרשות הפלסטינית טרם נטלה אחריות על "קרנית" (הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים).

סיכום

- ההפרות הפלסטיניות מתפרסות על פני נושאים שונים של "הסכם הביניים" ובכלל זה בתחומים הבטחוני, המדיני, האזרחי, המשפטי והכלכלי.
- ההפרות החמורות ביותר - בתחומים הבטחוני והמדיני.
- מתקיימת פעילות ישראלית רצופה ונמשכת מול הרשות הפלסטינית להפסקת ההפרות באמצעות מנגנוני הקישור המשותפים לשני הצדדים.
- חרף הפעילות הישראלית מול גורמי הרשות קיימת שורה של הפרות מתמשכות (למשל ההפרה הפלסטינית בסוגיית שדה התעופה בדהנייה).
- כנגד מחאות ישראליות בענין ההפרות - מציגים הפלסטינים את הפרות ההסכם ע"י ישראל על פי תפיסתם.